

POROČILO O POSLOVANJU DO ELMA ZA 9 MESECEV 1981

(Nadaljevanje s 1. strani)

NNU/delavec	1980	1981	Plan	81/80	81/plan
PGA	911	1.075	991	118,0	108,5
PTR	1.319	1.447	1.392	109,7	104,0
LENDAVA	1.256	1.250	1.412	99,5	88,5
ČATEŽ	649	667	691	102,8	96,5
DO	903	953	995	105,5	95,8

Iz teh podatkov je razvidno, da je produktivnost v primerjavi s prejšnjim letom narasla za 5,5 odst. vendar kljub takemu povečanju ni dosežena planirana produktivnost.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

Opravljen ure so se v strukturi vsega delovnega časa nekoliko zmanjšale, v absolutnem številu pa za 0,3 odstotka povečale. Vzrok temu je vsekakor potrebno iskati v večjem številu ur za letni dopust in za državne praznike. Neplačani izostanki so se povečali za skoraj 3-krat (indeks 286,3), vendar predvsem zaradi neplačanih dopustov v TOZD Lendava. Porodniški dopusti in bolezenski izostanki so se, gledani skupaj, zmanjšali, s tem da so se porodniški dopusti povečali za 5,5 odst., bolniške ure pa zmanjšale za ca. 8 odst.

V letošnjih 9 mesecih je v povprečju vsak dan izostalo z dela zaradi porodniškega dopusta 48 zaposlenih, zaradi bolniške pa ca. 83 delavcev.

Število nadur in pogodbenih del je za 6,5 odst. manjše kot lani in vsekakor zadovoljivo.

OBRAČANJE OBRATNIH SREDSTEV

DO ELMA	Dohod	Oddaja	Stanje	K	Vezava
Material	360.617	350.927	78.309	4,48	60
Polizdelki	274.267	276.351	27.199	10,16	27
Izdelki	338.378	321.403	29.615	10,85	25

Doseženi koeficienti obračanja obratnih sredstev v DO Elmi omogočajo dokaj uspešno poslovanje. Iz razpredelnice vidimo koeficiente obračanja obratnih sredstev po posameznih TOZD, kar ni potrebno razlagati. (Velja pa poudariti neenakomerno obračanje obratnih sredstev po TOZD).

UVOZ—IZVOZ — Primerjava s planom in letom 1980

TOZD	1980	1981	Plan 1981	81/80	81/plan
------	------	------	-----------	-------	---------

IZVOZ

Proiz. gosp. aparatov	19.852	15.737	38.022	79,27	41,38
Proiz. transformat.	114	5.924	6.618	52-krat	89,51
Proiz. elekt. Lendava	21.440	3.095	40.723	14,43	7,60

SKUPAJ	41.406	24.756	85.363	59,78	29,00
--------	--------	--------	--------	-------	-------

UVOZ

Proiz. gosp. aparatov	13.634	20.524	33.266	150,0	61,6
Proiz. transformator.	2.928	4.532	7.534	154,7	60,1
Proiz. orodij in str.	330	567	1.041	171,8	54,4
Proiz. elektr. Lendava	1.619	3.250	4.624	200,7	70,2
Proiz. elektr. Čatež	—	250	3.007	—	8,3

SKUPAJ	18.511	29.123	49.472	157,3	58,9
--------	--------	--------	--------	-------	------

Vrednost realizirane zunanjetrgovinske menjave za 9. mesec letošnjega leta je znašala 53.879.000, od tega je bilo 46 odst. izvoza ter 54 odst. uvoza. Zaskrbljujoča je rast uvoza, ki se je povečala za 57,3 odst. Hitrejšo rast uvoza od izvoza moramo zaustaviti.

RAZMERJE — DOBAVITELJI : KUPCI ZA 9. MESEC 1980 in 1981

Koncem leta 1980 oz. na začetku letošnjega leta je bila ta oblika likvidnosti v zelo kritičnem stanju. Razmerje med dobavitelji in kupci je bilo že 100:153,92 in je doseglo svojo kritično mejo, vendar se že na koncu januarja slika bistveno spremeni: obveznosti do dobaviteljev so sedaj manjše kot so terjatve do kupcev.

Tendenca upadanja se nadaljuje in koncem julija doseže kritično mejo, kajti dobaviteljem smo dolžni ca. 35 milij., kupci nam pa 60 milijonov.

To pomeni, da mi veliko več kreditiramo kupce kot nas dobavitelji.

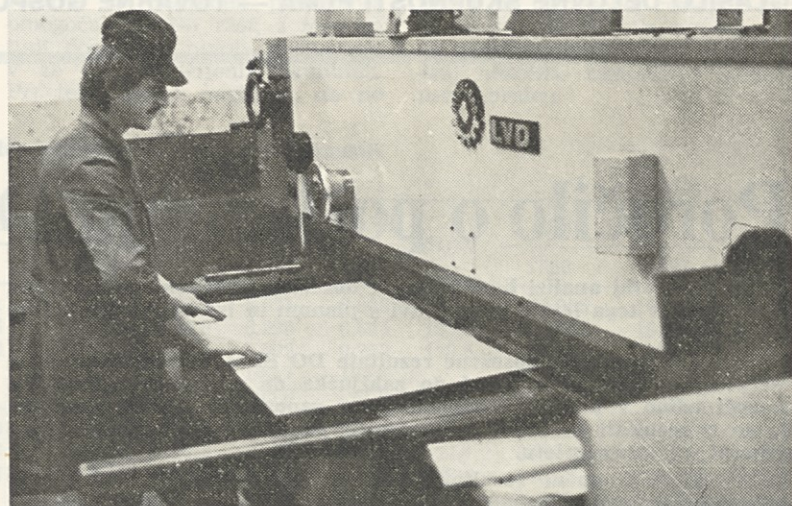
POVPREČNI OSEBNI DOHODKI

Povprečno izplačani OD za 9. mesec letošnjega leta znaša 9.354 din in je večji za 40,2 odst. od povprečno izplačanega OD za 9. mesec lanskega leta. Tako povečanje OD je večji od planiranega za 10,5 odst.

Če primerjamo rast sredstev za OD in možen odstotek rasti glede na doseženo rast dohodka po 4. čl. Dogovora, vidimo, da je ta rast v skladu Dogovora. Kljub temu pa se TOZD ne držijo tega Dogovora.

PREGLED ODPLAČILA OBVEZNOSTI IN NAJETJA NOVIH KREDITOV OD 1. 1. 1981 DO 30. 9. 1981

Za 9 mesecev 1981 smo odplačali 34.826 tisoč din kreditov, 10.621 tisoč din obresti, nabavili OS za 20.483 tisoč din, odplačali dolg do dobaviteljev do 31. 12. 1980 v znesku 13.356 tisoč din. Skupaj to znaša 79.286 tisoč din. V istem obdobju so najeti krediti znašali 59.455 tisoč din. To nam pove, da smo z lastnimi sredstvi pokrili 19.831 tisoč din navedenih izplačil.

Osební dohodki delavcev so bili v 9. mesecih letos večji za 10,5 odst. od planiranih

ZAKLJUČEK

— Akumulacija je večja od planirane, kljub temu, da je bila produktivnost pod planirano. Tak rezultat je posledica ekonomičnega poslovanja (pri tem ne smemo pozabiti, da so na ekonomičnost vplivale povečane prodajne cene naših izdelkov).

— Doseženi dohodek je večji od lanskega za 67,2 odst. Tako povečanje je ustvarjeno predvsem z večjo vrednostjo prodaje na domačem trgu.

— Pri izvozu pa so nastopile težave, tako da smo daleč pod planiranim. Hitrejšo rast uvoza od izvoza moramo zaustaviti.

— Koeficienti obračanja obratnih sredstev za DO Elma so zadovoljivi, medtem ko bodo morale posamezne TOZD v bodoče temu posvetiti več pozornosti, sicer bo poslovanje le-teh vprašljivo.

— Več pozornosti bomo morali posvetiti terjatvam do kupcev.

— Posamezne TOZD se ne držijo dogovora o razporejanju dohodka v letu 1981.

— Število nadur in pogodbenih del je za 6,5 odst. manjše kot lani.

— Večja pozornost omejenim stroškom nam bo samo koristila.

Nijaz Čosić

Razširjena seja Izvršilnega odbora konference OOOZS

Izvršilni odbor konference OOOZS se je 23. 10. 1981 sestel na razširjeni seji. Seje so se poleg članov Izvršilnega odbora udeležili še: sekretarji OOOZK, predsednik ZSMS, predsedniki DS, glavni direktor, direktorji TOZD ter direktorji in vodje sektorjev DSSS. Na seji so obravnavali: gospodarski položaj delovne organizacije v pogojih stabilizacije, uresničevanje sklepov in dogovorov ter stanovanjsko problematiko. Glavni direktor je podal poročilo o rezultatih 9-mesečnega poslovanja ter o poteku realizacije sanacijskega programa v TOZD Proizvodnja gospodinjskih aparatov.

Iz poročila o poslovanju je razvidno, da je poslovanje zadovoljivo, če ga obravnavamo za delovno organizacijo kot celoto. Če pa analiziramo poslovanje po posameznih TOZD, pa vidimo, da so nekatere že zašle v velike težave.

Izpad izvoza elektromateriala je v TOZD PEM Lendava povzročil prekomerne zaloge in vse posledice, ki iz tega izvirajo. Predvsem je zaskrbljujoče to, da si nismo ustvarili možnosti za uvoz potrebnega repromateriala za nemoteno proizvodnjo.

O ukrepih, ki so podvzeti za pospešen izvoz do konca leta ter prizadevanjih na področju uvoza,

sta informacijo podala glavni direktor in vodja oddelka izvoz-uvoza.

Ocenjeno je bilo, da bomo leto 1981 ugodno zaključili, medtem, ko ocene za leto 1982 že nakazujejo možne motnje v poslovanju zaradi odvisnosti od uvoza. Naloga vseh odgovornih je, pospešeno uvajanje domačih materialov za čimvečje zmanjšanje odvisnosti od uvoza.

Posebna pozornost je bila posvečena pripravi na izdelavo plana za leto 1982, s poudarkom, da moramo v okviru Elme najti rešitve za tiste TOZD, ki so trenutno v težavah.

Vsi, delavci, DPO, samoupravni organi in strokovne službe bomo morali vložiti vse svoje sile in sposobnosti v sprotno reševanje problemov, ki se bodo pojavljali.

Ko je bila razprava usmerjena na izvrševanje dogovorov in sklepov je bilo ugotovljeno, da jih še vedno ne uresničujemo v celoti in v postavljenih rokih.

Delavskim svetom dajemo pobudo, da vsak v svojem okolju razpravljajo o neizvršenih sklepih in ustrezno ukrepajo. Uresničevanje sklepov in dogovorov je tudi slika našega obnašanja, je v razpravi poudaril glavni direktor.

Ob ugotovitvi, da bo še preteklo določen čas, ko bo mogoče

22. november: odločitev za samoprispevek III

V tem mesecu bomo Ljubljanci na referendumu glasovali za uresničitev programa izgradnje objektov družbenega standarda v okviru Samoprispevka III.

Javna razprava o prvotnem predlogu programa je prinesla nekaj sprememb. Program smo obogatili za eno VVO, eno osnovno šolo in pripravo dokumentacije za štiri VVO oziroma osnovno šolo. Taka sprememba je bila možna z uskladjitvijo potreb glede na prvoten predlog. Pripombe na racionalnost projektiranja zdravstvenih domov in postaj so upoštevane v celoti in tako se je površina teh objektov zmanjšala za 2481 kv. metrov, s čimer pa ne

bo prizadeta dejavnost in strokovnost zdravstvenih uslug.

pripraviti naš pravilnik za OD ter, da sedanji sistem nagrajevanja ne deluje več stimulativno, so udeleženci seje predlagali dati pobudo SDS za sprejem sklepa, ki naj v okviru sedanjega pravilnika za OD uveljavi ustrezen način nagrajevanja po delu.

Razpravljalci so ugotavljali, da tudi sedanji pravilnik vsebuje mnogo elementov za nagrajevanje po delu, seveda, če bi ga upoštevali.

bilo sprejeto pozitivno stališče. Za tehnično izvajanje te politike pa se bo še potrebno dogovarjati po samoupravni poti.

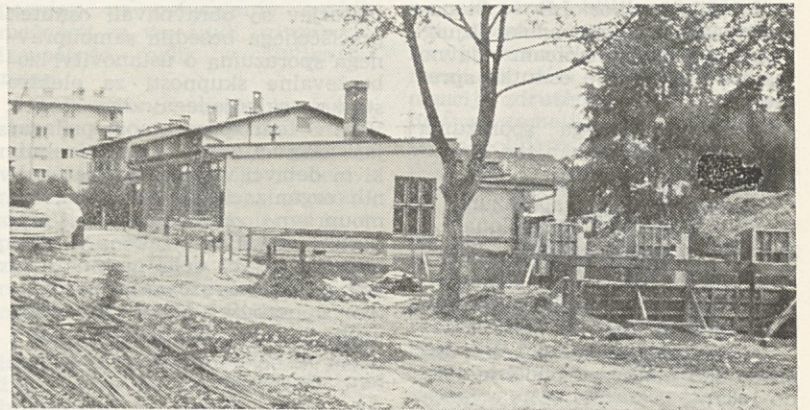
Na podlagi informacij in razprave so bili oblikovani naslednji zaključki:

— Najpomembnejše je v okviru planskih obveznosti za leto 1982 reševati problematiko TOZD, ki so v najkriticnejšem položaju.

— Vsi se moramo zavedati sedanjega trenutka in ne delati te-

Mladinsko klimatsko okrevališče Rakitna je zaprto od leta 1978, ko je stekel postopek sanacije, vendar ni bilo možno zbrati potrebnih sredstev in je bil v letu

Z referendumom se torej odločamo za veliko dejanje in menim, da se bomo odločili prav, če bomo le imeli pred očmi naslednji cilj: Zagotoviti vsem in vsa-

Izgradnja prizidka k VVO v spodnjih Črnučah bo financirana iz sredstev II. samoprispevka

1980 sprejet sklep o likvidaciji zdravilišča. Ni dvoma, da Ljubljana potrebuje Rakitno, sredstva za adaptacijo in sanacijo pa bo mogoče zbrati le s samoprispevkom.

Brez dvoma je izgradnja nove porodnišnice ena od najbolj nujnih nalog. S Samoprispevkom III bomo sofinancirali izgradnjo prve faze te prepotrebne investicije.

V sklopu izgradnje Centra za korekcijo slušno in govorno prizadetih otrok bomo s sredstvi samoprispevka prispevali k izgradnji avdiologopedskega oddelka. Se en objekt načrtujemo za pomoč prizadetim članom naše družbe, in sicer bo to Varstveno delovni center za duševno prizadete občane.

Na področju kulture ostaja v programu adaptacija Mestnega doma za potrebe delovanja Lutkovnega gledališča in Glasbena šola Vič. Kljub številnim pripombam iz javne razprave žal ni bilo možnosti za drugačno rešitev.

Tako se je prvotni program na podlagi pripomb občanov razširil od 34 na 36 objektov, za 4 objekte pa bo pripravljena dokumentacija za gradnjo. Pri vseh objektih so ponovno pregledani stroški, izvršeni so premiki pričetka del v skladu s časovno dinamiko dotoka sredstev ter pomenjeni kriteriji časa graditve. Posledica teh ukrepov so popravljene ocenjene končne vrednosti objektov. Skupna investicijska vrednost objektov tako znaša din 4.698.000.000. Od tega bomo z 1,5 odst. samoprispevkom zbrali din 3.731.500.000, 966.500.000 din bodo pa prispevale samoupravne interesne skupnosti v skladu z njihovimi srednjeročnimi programi, v katere so vgrajena tudi sredstva za kasnejše funkcioniranje objektov, zgrajenih s samoprispevkom.

Glede na pripombe iz javne razprave je bil sprejet predlog, da samoprispevka ne bodo plačevali delavci, katerih čisti osebni dohodek ali pokojnina ne presega 8.000 din mesečno oziroma če dohodek na družinskega člana ne presega 4.000 din mesečno, kar se vsako leto uskladi z rastjo OD v Ljubljani. Z ozirom na povišanje cenzusa se bo zbralo manj sredstev, kot je bilo predvideno, vendar se je zaradi racionalizacije in ponovne ocene potrebne velikosti posameznih objektov končna investicijska vrednost zmanjšala za večji znesek.

komur boljše in enakovredne pogoje in možnosti uživanja družbenih vrednot vsakdanjega življenja.

Alenka Zibelnik Šoper

VABILO K SODELOVANJU

Vsi člani našega kolektiva si verjetno želimo, da bi bilo naše interno glasilo »STIK« čim bolj zanimivo in pestro. To pa lahko uresničimo le, če bomo pri pisanju na teh straneh sodelovali vsi oziroma v čim večjem številu in ne vedno isti ozek krog dopisnikov. Možnosti za pisanje je veliko.

Vabimo vas k sodelovanju, da s svojimi prispevki popestrite glasilo. Gotovo se tudi v naši delovni sredini dogaja marsikaj, kar bi bilo lahko zanimivo tudi za ostale člane kolektiva.

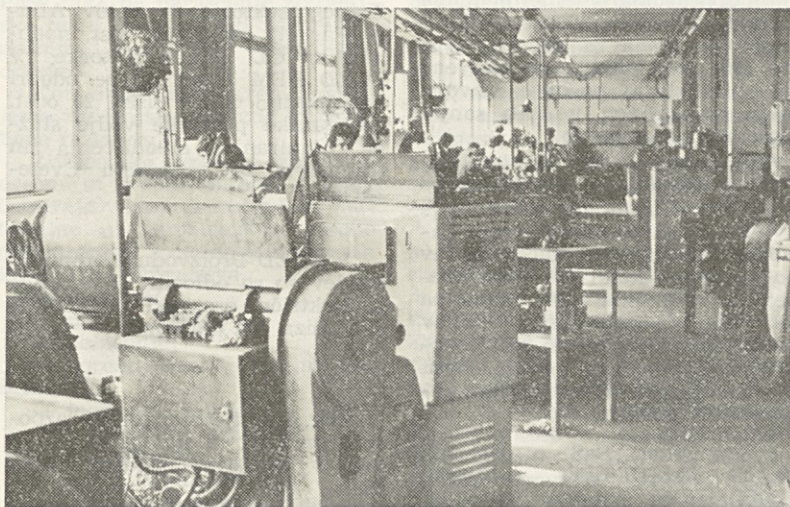
Če bi radi zastavili kakšno vprašanje, opogumite se, glasilo je javna tribuna. Ustrezne službe bomo zaprosili za odgovor in vam ga posredovali.

Zato, da bo »STIK« resnično list vseh nas — pišite.

Ni pomembna slovница, niti pisava. Bolj pomembna je odkrita in poštena beseda, tudi kritična, vendar pa pri tem ne smemo nikdar pozabiti na to, da v vsaki sredini doživljamo slabe in dobre strani, čeprav velja trditev, da je slednjih mnogo več, le da jih ne poudarjamo in raje opazimo prve.

Vsebinska glasila ni samo stvar urednika in uredniškega odbora, ampak je dolžnost vseh nas, da jo s skupnim močmi oblikujemo, zato želimo, da bi naše glasilo imelo čim več dopisnikov po vseh delovnih sredinah, kakor tudi med upokojenimi delavci ter študenti.

Uredništvo

Iz oddelka strojne orodjarne TOZD Proizvodnja orodij in strojev

Prav gotovo pa se lahko pridružimo mnenju razpravljalca, ki je menil, da tudi novi pravilnik o OD sam po sebi še ne bo zagotovil tudi novih oziroma večjih osebnih dohodkov, če se ne bomo ustrezno organizirali in delali za ustvarjanje dohodka.

Reševanje stanovanjskih problemov zaposlenih je nedvomno velikega pomena za doseganje boljših delovnih rezultatov, kot tudi za uveljavljanje delavca samoupravljalca.

Sedanji naš način reševanja stanovanjskih vprašanj več ne zadovoljuje potreb niti možnosti TOZD. Zato je iz DS TOZD Proizvodnja transformatorjev prišla za pobudo za spremembo stanovanjske politike, ki bi TOZD zagotavljala večjo samostojnost pri reševanju stanovanjskih zadev svojih delavcev.

V razpravi o tej zadevi se je pokazalo, da bo tudi v prihodnje del sredstev potrebno združevati za reševanje stanovanjskih problemov skupnega interesa.

Novi predlog, ki ga je pripravila strokovna služba, tudi predvideva združevanje dela sredstev, istočasno pa daje TOZD večjo samostojnost na področju reševanja stanovanjskih zadev. Do novega predloga stanovanjske politike je

žav pri razporejanju kadrov po mikro organizaciji.

— V okviru oddelka izvoz-uvoz delovati za optimalno opravljanje nalog na področju izvoza in uvoza.

— Zavedati se moramo prav vsi, da bosta nagrajevanje in stanovanjska politika odvisna od realizacije sprejetih planskih nalog.

— Obvladovati moramo v celoti politično situacijo in se opredeliti do anonimnih obtožb.

— Zapisnik te seje bomo posredovali vsem DS in DPO TOZD in DSSS, ki naj se opredelijo do sprejetih zaključkov in jih vgradijo v svoje plane dela.

Ocenjujemo, da so bile informacije podane izčrpnost in so tako, kot tudi razprava nakazale vrsto problemov, ki jih bomo morali obvladati. Vsi bomo morali v okviru svojih delovnih, samoupravljalških in političnih dolžnosti napraviti vse, kar se od nas pričakuje za odpravljanje gospodarskih težav, ki nas pestijo.

Le z organiziranim delom in znanjem bomo sposobni premagovati nakopičene gospodarske težave. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je v bitki za stabilizacijo pomembno delo prav vsakega izmed nas.

Marija Ritonja

Kronika samoupravljanja

V JAVNI RAZPRAVI

V TOZD PEM Čatež je predlog o reorganizaciji režijskih služb v TOZD.

Izvršilni odbor LB - Stanovanjsko-komunalne banke Ljubljana daje vsem članicam v javno razpravo naslednje osnutke sprememb:

— samoupravnega sporazuma o združitvi v Stanovanjsko komunalno banko Ljubljana;

— samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana LB Stanovanjsko-komunalne banke za obdobje 1981—1985;

— Statuta LB - Stanovanjsko-komunalne banke;

— srednjeročni plan LB - Gospodarske banke za obdobje 1981 do 1985;

— srednjeročni plan bank združenih v LB - združeno banko;

Omenjene osnutke so že obravnavali delegati LB - TOZD in DSSS na 2. konferenci delegatov LB - Stanovanjsko-komunalne banke in Gospodarske banke, ki bodo podrobneje obrazlagale omenjene osnutke.

Vsi delavci TOZD in DSSS so sprejeli spremembe Samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinih in postopkih za dosedo dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za obdobje 1981—1985.

Za delavce TOZD PEM Čatež veljajo določila samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občini Trebnje in družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini Trebnje ter Pravilnika o varstvu pred požarom od 28. redne seje DS, z dne 16. 10. 1981.

V DSSS pa je delavski svet na svoji 32. redni seji dne 30. 10. 1981 sprejel začasni sklep, da se v Pravilnik o organizaciji in sistematizaciji delovnih mest vnese novo delovno mesto — analitik dela z naslednjimi delovnimi področji:

— izdelava in dodelava predloga v obliki standardov in normativov za časovno vrednotenje in sestavljenost dela;

— usklajevanje kriterijev in meril ter določanje enotnih normativov časa in dela v DO;

— uvajanje novih metod in tehnik dela;

— analiziranje doseganja časovnih normativov in predlaganje ustreznih ukrepov;

— vodenje inovacijskih postopkov.

Omenjena dela in naloge se ovrednotijo z indekso vrednosti 3,28.

V TOZD Proizvodnja orodij in strojev so v javni razpravi naslednji osnutki: Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi izobraževalne skupnosti za metalurgijo, in kovinarsko usmeritev v SR Sloveniji, Statua te skupnosti in predlog kandidatov za stalne funkcije v združenju PIS metalurgije in kovinarstva. To skupnost je TOZD ustanovila kot posebno izobraževalno skupnost in nimajo

delavci iz tega naslova nobenih materialnih obvez.

V TOZD Proizvodnja transformatorjev so obravnavali osnutek prečiščenega besedila samoupravnega sporazuma o ustanovitvi izobraževalne skupnosti za elektro stroko, sklenjenega dne 7. 12. 1977. S tem sporazumom prilagajajo delavci TOZD kot uporabniki in delavci vzgojno izobraževalnih organizacij kot izvajalci, samoupravno organiziranost skupnosti z določilom zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja. Med letom uporabniki plačujejo obveznosti na račun prispevkov v višini in v rokih, ki so določeni v tem sporazumu.

DS TOZD PEM Lendava daje pobudo vsem ostalim TOZD v Elmi, da se tudi pri njih spremeni grupa del na tehnoloških postopkih, skladno z grupami del, kakor se plačujejo.

IZVEDBA INVENTURE

Redno inventuro sredstev in njihovih virov opravi vsaka TOZD in DSSS ob koncu vsakega poslovnega leta s stanjem na dan 31. 12. 1981 za sestavo zaključnega računa. V ta namen so delavski sveti imenovali člane in predsednike inventurnih komisij in člane in predsednike centralnih inventurnih komisij, ki bodo koordinirali delo vseh komisij v TOZD in DSSS. Predsedniki centralnih inventurnih komisij so: Vogrič Tine, Gerk Franc, Kosmač Dušan v TOZD PEM Lendava in TOZD PEM Čatež pa teh komisij še niso imenovali. Član inventurnih komisij so odgovorni za resničnost ugotovljenega stanja. Navodilo o izvedbi inventure je sestavila pomočnica direktorja EFS, tov. Bugarski Cilka in so ga prejeli predsedniki centralnih inventurnih komisij. Izdelan je že pravilnik o popisu sredstev in njihovih virov, ki bo sprejet na prvi seji SDS, ki podrobneje opisuje način popisa in bo pripomoček popisnim komisijam.

AKCIJSKI PROGRAM ZA URESNIČEVANJE RESOLUCIJE III. KONGRESA SAMOUPRAVLJALCEV

Skupni delavski svet je na 12. redni seji, dne 15. 9. 1981, sprejel omenjeni program. Delegati so se v imenu vseh delavcev Elme zavezali, da bomo uresničevali vsa prejeta načela resolucije, posebno pozornost pa bomo posvetili naslednjim področjem: ustvarjanju in delitvi prihodka in dohodka združenih TOZD, razvoju TOZD v smislu skupnih vlaganj, sistemu delitve osebnih dohodkov po vloženem delu, razvojni poti delovne organizacije in reorganizaciji poslovnih funkcij.

V tem letu bo potrebno izdelati samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev OD, razvojno usmeritev DO, reorganizacijo poslovnih funkcij in samoupravni sporazum o skupnih vlaganjih.

TOZD PROIZVODNJA ORODIJ IN STROJEV

je ozko grlo DO Elma. Zato so se delavci vseh TOZD odločili in

brez pripomb sprejeli samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med omenjeno TOZD in ostalimi TOZD, delavci TOZD pa so sklenili da morajo stremeti za tem, da čim več naredijo, ker edino na ta način lahko opravijo vsa vlaganja v modernizacijo TOZD.

Geslo vseh delavcev bo povečanje storilnosti, zmanjšanje izmeta, ki sedaj znaša 2,3 odst., zmanjšanje porasta porabljenih sredstev itd. Tudi ukrep, da se na oglasni deski izobesi seznam tistih delavcev, ki imajo ob koncu meseca 1—1,5 ure v minusu, bo pripomogel h kvaliteti dela. Za boljše poslovanje TOZD je delavski svet sprejel še varčevalne ukrepe, ki bodo veljali do 31. 12. 1981.

STANOVANJSKE ZADEVE

Vsi delavski sveti TOZD in DSSS v Črnučah so sprejeli sklep, da dovolijo skupščini samoupravne skupnosti občine Ljubljana-Bežigrad, da sama spreminja Samoupravni sporazum o temeljnih plana stanovanjskega gospodarstva za obdobje 1981—1985 občine Ljubljana-Bežigrad in samoupravnega sporazuma o temeljnih plana samoupravne stanovanjske skupnosti Ljubljana za obdobje 1981 do 1985 v določilih, ki bistveno ne spreminjajo pogojev razvoja, ki so že sprejeti v obih samoupravnih sporazumih.

Sprememba SaS o temeljnih plana stanovanjskega gospodarstva občine Ljubljana-Bežigrad je v tem, da so posamezni členi napisani nekoliko drugače, čeprav so vsebinsko enaki prvotnemu besedilu. Vsebinska sprememba pa je v tem, da se je masa sredstev iz dohodka za namene solidarnosti povečala od 0,9 na 1,11 odst. iz dohodka na račun sredstev namenjenih prenovi.

Sprememba SaS o temeljnih plana stanovanjske skupnosti Ljubljana za obdobje 1981—1985 pa je v tem, da se z omenjenih samoupravnim sporazumom udeleženci dogovorijo tudi o ukrepih in načinih reševanja prenov starega mestnega jedra, o številu stanovanj, od teh bodo večina dvo in trisobna, določijo tako zemljiško politiko, ki bo omogočala načrtovano stanovanjsko izgradnjo za vse strukture ter to, da bodo stanovanjsko izgradnjo usmerili na neprimerne ali manj primerne površine, vse v smislu dobrega gospodarjenja.

Delavski svet TOZD Proizvodnja orodij in strojev je sprejel

Iz oddelka montaže TOZD PGA

sklep o vezavi stanovanjskih sredstev v višini 123.450 din za dobo 20 let z 10-mesečno čakalno dobo s tem, da se tov. Aleksandru Zemberju dodeli stanovanjsko posojilo v višini 216.000 din za nakup stanovanja, ki bo vseljivo do 31. 1. 1982.

TOZD PEM Čatež najame stanovanjske prostore v podružnični šoli v Čatežu, ki jih bo v lastni režiji adaptirala in oddala v najem Milanu Barletu in Radu Jarču.

Cena malice za delavce TOZD PEM Čatež se poveča na 45 din, s tem da se sklene z dobaviteljem pogodba za eno leto, da bo jedilnik na vpogled vsaj teden dni prej in da se izboljša kvaliteta.

V Počitniškem domu »Zatišje« so na javni licitaciji odprodali vsa nepotrebna osnovna sredstva za znesek 6.534,35 din.

NADOMESTILO OD

Za nadomeščanje odsotne administratorke v oddelku zunanje trgovine so se delegati DS DSSS strinjali s predlogom direktorja Tržnega sektorja, da se tov. Albin Parkelj odobri 20 odst. nadomestilo OD administratorke. V TOZD PEM Čatež pa se odobri nadomestilo OD v višini 20 odst. obračunske postavke vodje službe planiranja, skladiščenja in transporta tov. Avgustu Cvetčarju.

V TOZD Proizvodnja orodij in strojev so se odločili, da nabavijo električni erozijski stroj D 6140 A-1 miza 400 × 600 mm.

Tov. Ritonja Staneta se razporedi na dela in naloge analitika dela v Razvojno-tehničnem sektorju.

DS TOZD PEM Lendava je na 31. seji dne 23. 9. 1981 ugotovil, da pri izbiri delavcev na dela in naloge orodjar in strojni ključavničar niso bili kršeni samoupravni splošni akti in se zahteva za varstvo pravic Ter Antona ne ugoti in se potrdi sklep komisije za delovna razmerja.

V DSSS pa so se delegati DS odločili da se ugovoru tov. Emila Prešerna ne ugoti, ker ni utemeljen.

Marta Stare

Delitev po delu, solidarnost in življenjska raven

V vsaki etapi gospodarskega razvoja nastaja vprašanje razmerja med življenjsko ravni in akumulacijo. Pri tem pa je višina akumulacije omejena z dano sestavo gospodarstva in družbenimi potrebami prebivalstva.

Vsako pripisovanje prevelikega pomena enemu od teh elementov delitve, lahko povzroči motnje v razširjeni reprodukciji oziroma povzroči večje strukture neskladnosti v razvoju gospodarstva in naraščanju življenjske ravni.

Preveliko omejevanje porabe lahko na primer nespodbudno deluje na naraščanje storilnosti dela s tem pa tudi gospodarske rasti.

Zaradi tega morajo biti razmerja med življenjsko ravni in akumulacijo usklajena in usmerjena k doseganju optimalne storilnosti.

Časovna prednost ljudi — to je prednost sedanje porabe glede na prihodnjo — je naraven in razumljiv pojav. Zaradi tega ima naraščanje porabe med gospodarskim razvojem človeško in ekonomsko mejo. Predolgo zavirana poraba lahko deluje negativno na storilnost dela in realizacijo, s tem pa na gospodarski razvoj. Prav tako pa naraščanje življenjske ravni ne more biti nad materialnimi možnostmi posamezne države.

Kot življenjsko raven pojmuje mo življenjske, delovne in družbene razmere.

Življenjske razmere zajemajo osebno in skupno porabo v celoti. Odsevajo v stopnji in zgradbi materialne in nematerialne porabe posameznih socialno-ekonomskih kategorij prebivalstva.

Sem sodijo:

- poraba hrane;
- oblačenje;
- opremljenost s trajnimi dobrinami;
- možnosti za šolanje;
- zdravstvene razmere;
- stanovanja;
- socialna varnost in
- druge oblike materialne porabe.

Skupna poraba zajema materialne izdatke in negospodarske naložbe družbenih dejavnosti, medtem ko so osebni dohodki zaposlenih v teh dejavnostih zajeti v osebni porabi.

V delovne razmere vključujemo dolžino delovnega dne, število delovnih dni v tednu, dneve dopusta in življenjsko dobo ljudi.

Družbene razmere določajo družbeni položaj ljudi.

Trije bistveni dejavniki, ki določajo v Jugoslaviji družbeni položaj ljudi. To so: družbeno lastništvo sredstev za proizvodnjo, samoupravljanje in tržno-plansko gospodarstvo.

Cepprav imajo posamezne oblike porabe materialno oziroma nematerialno naravo, je življenjska raven v celoti rezultat gospodarskega in družbenega razvoja.

Življenjska raven je odvisna predvsem od dosežene stopnje proizvodjalnih sil in učinkovitosti njihovega izkoriščanja, to pa se po navadi kaže v velikosti družbenega proizvoda. Če je družbena storilnost večja, potem so tudi možnosti za višjo življenjsko raven. Toda skupnega proizvoda ni mogoče razdeliti v različnih razmerjih na sklad za porabo in za akumulacijo.

Stopnja življenjske ravni torej ni odvisna samo od obsega družbenega proizvoda, temveč tudi od

njegove razdelitve na sklad za porabo in akumulacijo.

Dalje je življenjska raven odvisna tudi od razdelitve sklada za porabo na osebno in skupno porabo.

Med gospodarskim in družbenim razvojem mora obstajati določena usklajenost, ki naj zagotavlja tako zadovoljitev potreb ljudi, kakor tudi nenehno širjenje materialne podlage za delo in humanizacijo družbenih odnosov.

Razširitev materialne podlage in dvig gospodarske razvitosti, sta bistvena pogoja za naraščanje življenjske ravni in blaginje. Pri tem, pri uživanju rezultatov gospodarskega in družbenega razvoja, mora sodelovati vse prebivalstvo posamezne države.

Doseganje takih ciljev temelji na dveh poglavitnih načelih delitve, in sicer — delitve po rezultatih dela ter solidarnosti.

Potrebe prebivalstva se krijejo z osebno porabo in zadovoljevanjem skupnih potreb.

Pri osebni porabi prihajajo do veljave sklepi posameznika, pri zadovoljevanju skupnih potreb pa skupne odločitve.

Poleg tega se osebna poraba uresničuje po načelu nagradenja na glede na rezultate dela, skupna poraba pa po načelih enakih pravic in enakih potreb na podlagi družbene solidarnosti.

Z zadovoljevanjem skupnih potreb nastajajo približno enake možnosti za vse ljudi, da dosežejo ustrezno življenjsko raven. Sem sodijo predvsem izobraževanje ter zdravstveno in socialno varstvo.

Zadovoljevanje skupnih potreb ne ustvarja le ugodnejših možnosti za boljšo življenjsko raven ljudi, temveč ima ob enem tudi velik pomen za gospodarski razvoj. Zaradi tega gre pri gospodarskem razvoju vedno večji pomen zadovoljevanja skupnih potreb.

S povečanim zadovoljevanjem skupnih potreb v razmerah samoupravljanja, nastaja ugodnejša startna osnova za ustrezno naraščanje osebne porabe. Višja izobraževalna raven, boljše zdravstveno stanje, ugodnejše stanovanjske razmere in drugo, vse to omogoča večjo storilnost, s tem pa tudi večje osebne dohodke, oziroma višjo življenjsko raven.

Osebni način zadovoljevanja potreb prebivalcev temelji na ekonomskih načelih, skupni pa na načelih vzajemnosti in solidarnosti. Delitev na temelju solidarnosti je pogoj za nastanek enakih možnosti za start v življenje, ne glede na materialne možnosti posameznikov in družin, kar pomeni možnost, da pridejo do veljave osebna sposobnost in prizadevanja.

Zaradi tega je v razmerah socialističnih samoupravnih odnosov načelo solidarnosti, dopolnitev in popravek načela o delitvi po rezultatih dela. Saj bi sicer glede na ekonomska načela bile mnoge oblike skupne porabe nedostopne večjemu delu prebivalcev. To pa ni v interesu nobene družbe, še posebno pa ne socialistične in samoupravne.

Izobraževanje in razvoj znanosti postaja vedno bolj pogoj za gospodarski napredek, ker imata velik gospodarski in družbeni učinek. Vlaganje v osnovna sredstva in v ljudi mora biti v določenem sorazmerju, da bi imelo najboljši ekonomski učinek. Tehnični napredek dosegamo v precejšnji meri s tako imenovanimi investi-

cijami v ljudi, ne pa samo z vlaganjem v osnovne sklade.

Izobraževanje je podlaga za dvig storilnosti in kvalitete dela, s tem pa tudi za povečanje osebnih dohodkov. Med stopnjo izobrazbe in osebnimi dohodki je visoka stopnja soodvisnosti. Zato je dviganje ravni splošne izobrazbe vsega prebivalstva eden izmed pogojev za ustvarjanje enakih možnosti za vse ljudi oziroma za izenačenje razlik v življenjski ravni.

Zdravstveno stanje prebivalstva je zelo pomembna komponenta življenjske ravni, kaže se v podaljšani življenjski in delovni dobi, v zmanjšanju ekonomskih izgub, zaradi bolezni in v povečanju storilnosti dela. Samo zdrav človek lahko doseže ustrezno storilnost doseže ustrezne osebne dohodke in življenjsko raven.

Področje otroškega varstva ima velik pomen za položaj družine, za življenjske razmere, izobraževanje in vzgojo mlade generacije. Zaradi tega mora imeti otroško varstvo prednost v politiki življenjske ravni. To pa je do slej eno nezadostno razvitih področij družbene dejavnosti pri nas, zato moramo pospešiti njegov razvoj. Z razvijanjem posameznih oblik otroškega varstva in izobraževanja se obenem zmanjšuje potreba po kurativni s socialnim varstvom (vzgojno-poboljševalni domovi in podobno).

Povečana življenjska raven in prosti čas, zahtevata tudi pestro obliko družbenih dejavnosti kot

podlago za zadovoljevanje materialnih in nematerialnih potreb.

Dejavnost organizacij združenega dela ni izčrpana z reševanjem poslovnih nalog, saj morajo poleg tega skrbeti za izboljšanje delavnosti in življenjskih razmer delavcev. To dosegamo z nenehnim povečevanjem osebnih dohodkov in izločanjem sredstev za posamezne oblike zadovoljevanja skupnih potreb. Poleg uveljavljanja načela nagradenja po rezultatih dela, opravljajo organizacije združenega dela tudi delitev na temelju načel vzajemnosti in solidarnosti. Ta oblika delitve velja za stanovanjske razmere, družbeno prehrano, počitek in rekreacijo, izboljšanje splošnega družbenega in strokovnega izobraževanja in drugo.

Osebna in skupna poraba sta pogojeni in omejeni z materialno proizvodnjo. V vsaki fazi gospodarskega razvoja je torej zadovoljevanje potreb prebivalstva določeno z materialnimi okviri.

S posameznim deležem porabe v delitvi družbenega proizvoda se aktivira in razširja gospodarska dejavnost, s čimer vpliva na povečanje zaposlenosti kot enega izmed temeljnih pogojev za rast življenjskih ravni, s tem pa tudi na gospodarski in družbeni razvoj. Zaradi tega osebne porabe in zadovoljevanja skupnih potreb ne smemo opazovati ločeno, samo kot področje, temveč kot sestavni del celotne družbene reprodukcije, ker pomembno vpliva na gospodarstvo v celoti.

Marija Ritonja

Kadrovske spremembe v mesecu oktobru

SPREJETI V DELOVNO RAZMERJE:

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

- Anton Tadić, dipl. ing. elektrotehnike, sprejet v delovno razmerje 1. 10. 1981 in razporejen na dela razvijalca v RTS.
- Stane Klavžer, dipl. ing. strojništva, sprejet v delovno razmerje 21. 10. 1981, in sicer kot pripravnik v RTS.

V TOZD »PROIZVODNJA GOSPODINJSKIH APARATOV«

- Jože Strniša, prevzel dolžnosti direktorja TOZD 5. 10. 1981.
- Bistra Nikolova, delavka brez poklica, sprejeta v delovno razmerje 7. 10. 1981 in razporejena na dela v montaži.
- Venko Ivanov, delavec brez poklica, sprejet v delovno razmerje 8. 10. 1981 in razporejen na dela brusarja v obratu površinske obdelave.
- Radovan Nišić, RTV-mehanič, sprejet v delovno razmerje 12. 10. 1981 in razporejen na dela brusarja v obratu površinske obdelave.
- Slobodan Toprek, kurjač centralne kurjave, sprejet v delovno razmerje 13. 10. 1981.
- Zlatomir Popović, natak, sprejet v delovno razmerje 13. 10. 1981 in razporejen na dela brusarja v obratu površinske obdelave.
- Dobrovo Kostadinov, ključavničar, sprejet v delovno razmerje 15. 10. 1981 in razporejen na dela brusarja v obratu površinske obdelave.
- Sheremet Kadrija, delavec brez poklica, sprejet v delovno razmerje 27. 10. 1981 in razporejen na dela v oddelku nekovin.
- Ruža Lamešić, delavka brez poklica, sprejeta v delovno razmerje 28. 10. 1981 in razporejena na dela v montaži.

V TOZD »PROIZVODNJA ORODIJ IN STROJEV«

- Dragutin Carević, KV-brusač, sprejet v delovno razmerje 1. 10. 1981 in razporejen na dela brusarja v strojni orodjarni.
- Marjan Mravlje, strojni ključavničar, po vmitvi iz JLA sprejet v delovno razmerje 13. 10. 1981 in razporejen na ključavničarska dela v strojnem remontu.

DELOVNO RAZMERJE SO PREKINILI:

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

- Majda Kvas, samostojni kontrolor osebnih dohodkov v EFS, starostno upokojena 16. 10. 1981.

V TOZD »PROIZVODNJA GOSPODINJSKIH APARATOV«

- Avni Ibrahimov, transporter v montaži, odšel v JLA 8. 10. 1981.
- Ernest Drame, brusar v obratu površinske obdelave, odšel v JLA 2. 10. 1981.
- Haseda Lelić, delavka v lakirnici, samovoljno prenehala delovno razmerje 6. 10. 1981.
- Pantelija Španović, transporter v skladišču surovin, samovoljno prenehala delovno razmerje 26. 10. 1981.
- Venko Ivanov, brusar v obratu površinske obdelave, prenehala delovno razmerje v poizkusni dobi 22. 10. 1981.

V TOZD »PROIZVODNJA ORODIJ IN STROJEV«

- Stanislav Sović, brusilec, odšel v JLA 4. 10. 1981.
- Peter Černe, orodjar, odšel v JLA 8. 10. 1981.

V TOZD »PROIZVODNJA EL. MATERIALA« ČATEŽ

- Bojan Režek, vzdrževalec strojev, odšel v JLA 2. 10. 1981.

Ana Holobar

Strokovna ekskurzija

Že stara navada v TOZD Proizvodnja orodij in strojev je, da enkrat v letu organiziramo strokovno ekskurzijo in v mesecu septembru je običajno vse naelektrono — kdaj gremo, kam gremo? OOOZ oziroma njen IO kot predstavnik delavcev, sestavi program. Ekskurzija naj bo v tovarne sorodne stroke. Ker smo sami orodjarji, nas predvsem zanimajo njihove orodjarne. Le tako lahko primerjamo njihovo strojno opremo in njihovo kvaliteto izdelkov z našo in ocenimo, ali smo pred ali za njihovo tehnologijo itd.

V vseh teh letih smo si ogledali že mnogo tovarn, zgodovinskih obležij in muzejev, zato smo se po kratkem premisleku odločili, da gremo letos na primorsko stran, in to v Izolo. Cilj — ogled DO Mehanotehnika in še kaj zraven.

Prijavilo se je 35 članov in 3. 10. 1981 nas je prav toliko stalo na startu. Bilo je lepo sončno jutro, ura je bila šest, nas pa je že čakalo presenečenje. Namesto avtobusa s 45 sedeži, je pripeljal mali avtobus, ki je zaradi dotrajnosti zmožen le za prevoz 25 ljudi. Dogovorjeni avtobus si je namreč za nedoločen čas izposodila vojska. Kaj sedaj? Z dobro voljo šoferja in vseh nas, se je vse lepo uredilo. Avtobus je potegnil in zapeljalji smo se novim presenečenjem naproti. Ker je v orodjarni vedno dobre volje zadosti, nas utesnjenost v avtobusu sploh ni motila. Le motor avtobusa in šofer sta se precej potila. S kratkim vmesnim postankom v Divači smo srečno prispeli v Izolo, in se za tem ustavili na parkirišču DO Mehanotehnika.

Že pri vratarju nas je lepo sprejel tovarniški vodič. Vseskozi nas je seznanjal z vsemi podrobnostmi od nastanka pa do danes, ko šteje DO 1.600 delavcev. Povedal je tudi, koliko članov šteje mladinska organizacija, s kakšnimi problemi se ukvarja, koliko imajo članov ZK, kako deluje OOOZS, postregel nam je s podatki o izvozu in uvozu. Bili smo resnično zadovoljni z izčrpnimi informacijami. Nato smo si ogledali posamezne TOZD. V TOZD Plastika brizgajo plastične kose za vse TOZD. Stroji so v večini avtomatski, tako da delavec stroju samo streže. V TOZD Štance pa izdelujejo vse kovinske izdelke za tehnične igrače. V TOZD montaža imajo tekoče trakove, na katerih se dela v skupinski normi. V drugem oddelku montaže, kjer sestavljajo šivalne stroje, imajo tudi tekoče trakove, le da je normiranje drugačno. Vsaka delavka za trakom ima svojo normo. Na mizi pred sabo ima v predalčkih vseh 26 delov za šivalni stroj. Ko stroj — igračo sestavi, je popolnoma gotova in jo položi na tekoči trak. Delavke so s takim načinom dela zadovoljne, ker odpade monotonost. Tudi drugi oddelki niso bili nič manj zanimivi.

Za nas orodjarje pa je bilo vendarle naiznemernejša TOZD Orodjarna. Njihov strokovnjak-vodič, nas je vodil od stroja do stroja. Postavljali smo mu konkretna vprašanja, ki nas iz prakse najbolj zanimajo. Ker ni mogel odgovorjati na vsa vprašanja, teh pa je bilo veliko, nam je dovolil, da smo se pogovarjali kar z delavci. Naši rezkalci so se pogovarjali z njihovimi rezkalci, strugarji s strugarji itd. Izmenja-

no je bilo veliko koristnih izkušenj, ki jih utegnemo uporabljati tudi na lastnem delovnem mestu.

Njihova orodjarna je dobro opremljena. Ima precej sodobnih orodnih strojev, saj so z dobro tehnologijo in z dobrimi stroji kos vsaki nalogi.

Ko je potekel odmerjen čas, smo se pristrčno poslovili od kolegov orodjarjev in si medsebojno zaželeli še mnogo delovnih uspehov.

Potem, ko smo zapustili tovarniške prostore, smo se šli malo okrepčat v Gostinski šolski center Izola. Postreženi smo bili hitro, kvalitetno in poceni. Srečali smo orodjarje iz Strojne tovarne Trbovlje, ki so bili prav tako na strokovni ekskurziji v Izoli.

Kar nismo se mogli ločiti od morske obale in toplega sonca. Pot nas je vodila iz strokovnega področja na kulturno. Sledil je ogled Škocjanskih jam. Vodič nam je pred vhomom na kratko dal nekaj podatkov o jami. Odkrita je leta 1823, turistično urejena leta 1884. Dolžina jame 2.300 m, trajanje obiska 1 uro in pol. Nato je odprl vrata in spustili smo se po razsvetljenem rovu proti neznanim naravnim lepotam. Po 120 m smo dospeli v tiho jamo, kjer je več lepih kapniških skupin. Vedno bolj se sliši šum Reke. Pot še vedno vodi navzdol do Šumeče jame, ki je približno 100 m globoka in 80 m široka. Reko preko- račimo po 70 m visokem Hankejevem mostu. Reka, ki teče pod nami, samo buči in se peni. Res enkratno! In ta reka izginja v neznane prostore, po katerih se prebija proti Devinu in se kot Timav izliva v Tržaški zaliv. Pot nas pe-

lje po visoko vklesani steni, ki se ob toku reke vzpenja navzgor. Zelo zanimiva je dvorana ponvic, Schmidlova dvorana in še bi lahko našteval. Podzemnih lepote ni konca ne kraja. To se ne da opisati, to je treba videti!

Naslednja naša postaja je bila Lipica in za nas nova zanimivost — ogled lipicancev. Tovariš v kobilarni nam je povedal nekaj zanimivih podatkov: kobilarna je ustanovljena leta 1580 in vzgaja športne, odporne in urne konje lipicance, povedal je, da omogočajo proti plačilu dresuro in jahanje. Vsako leto imajo licitacijo konj. Za dobre konje z rodovnikom dobijo od petičnežev precej milijonov dinarjev.

Kar prehitro je minil čas in kreniti je bilo treba proti domu. Med potjo je bilo v avtobusu zelo živahno. Razgovori so se prepletali med sabo o vseh mogočih vtisih današnjega dne. Pesmi pa nikoli ni manjkalo. Takšno srečanje izven tovarniške ograje krepko pripomore k dobrim medsebojnim odnosom, kakor v TOZD, tako tudi v celotni DO.

Za zaključek smo se ustavili še v Močilniku. Od petja in klepeta smo imeli popolnoma suha usta, zato si jih je bilo treba izplakniti z žlahtno kapljico. Petje se je nadaljevalo in ko je bilo najbolj »lušno« je bilo treba spet naprej.

Prepričan sem, da je vsak udeleženec te strokovne ekskurzije bil zadovoljen. Videli smo marsikaj zanimivega. Posebnega pomena pa je to, da smo zopet dali priložnost razvijanju tovarištva, ki v takem vzdušju pride do še večjega izraza. Le tako složno bomo lahko razvijali samoupravljanje in premagovali vse težave, ki so pred nami.

Alojz Uranjek

Alkoholizem in združeno delo

Pred mesecem boja proti alkoholizmu je založba Univerzum ponudila bralcem priročnik dr. Janeza Ruglja »Alkoholizem in združeno delo«, »popolno informacijo« o alkoholizmu in rehabilitaciji alkoholikov za vodstvene in vodilne kadre v organizacijah združenega dela. Vse vidike zdravljenja in rehabilitacije alkoholikov je avtor natančno prikazal zato, da bi se delovni kolektiv bolj angažiral kot socializacijski dejavnik pri zdravljenju alkoholikov ob delu ter da bi del rehabilitacijskih prizadevanj prešel od psihiatrije (ki problemom alkoholizma sama ne more biti kos) na ustrezne službe in strokovnjake v organizacijah združenega dela: kadrovičke, socialne delavce, andragoge, psihologe, sociologe idr. Namen priročnika je, da bi omenjene strokovnjake usposabljal v vseh fazah zdravljenja alkoholikov, in sicer od priprave delavca na zdravljenje, odločitve za zdravljenje do popolne rehabilitacije. Zaradi tega je priročnik dokaj obsežen.

Nekaj podatkov iz poglavja Gospodarska škoda zaradi alkoholizma:

— V Sloveniji imamo najmanj 80 tisoč alkoholikov. Večina so v najbolj produktivni dobi svojega življenja (30 do 35 let).

— Računamo, da alkoholik izgubi v življenju vsaj deset delovnih let, to pomeni, da na vsako generacijo v Sloveniji izgubimo 800 tisoč delovnih let.

— Če alkoholik med letom izgubi samo dva delovna meseca zaradi bolezni in drugih izostankov z dela, gre v Sloveniji zara-

di alkoholizma v izgubo na leto 160 tisoč delovnih mesecev.

— Ugotovljeno je, da je alkoholik odsoten z dela 2,5-krat več kot nealkoholik. Čeprav na delovnem mestu ni vinjen, je kljub temu (zaradi »mačka« in drugih posledic alkoholizma) veliko manj ustvarjalen kot nealkoholik. Ena od pomembnih posledic odvisnosti od alkohola je, da neučinkovitost in parazitizem alkoholika progresivno naraščata skladno s stopnjevanjem odvisnosti od alkohola. Povsem neproduktiven postane alkoholik takrat, ko ga zaradi zdravstvenih posledic alkoholizma invalidsko upokojijo. Odtlej ga preživljajo drugi.

In kaj lahko ukrene organizacija združenega dela glede te problematike:

— Vnaprej se čimbolj zavaruje pred alkoholizmom. Sem sodijo predvsem red, delovna disciplina in dobri tovariški odnosi, pa tudi različni ukrepi, na primer: dobri zdravstveni pregledi in strokovni pogovori pred sprejemom v delovno razmerje, da alkoholikov ne sprejema, dosledno

izvajanje prepovedi uživanja alkoholnih pijač med delovnim časom, zlasti točenje po notranjih menzah, pametno in trezno praznovanje jubilejev ipd.

— Prosvetljevanje in informiranje o alkoholizmu. Zlasti je koristno, če si samoupravni organi ter vodilni in vodstveni delavci občasno oskrbijo dobro informacijo o bistvu alkoholne problematike, sodobnih ukrepih v zvezi z njo in zdravljenjem. Ko si oskrbijo tudi podatke o stanju glede tega v svoji organizaciji, lahko občasno načrtujejo ustrezne ukrepe in sami osveščajo druge.

— Pri preventivnem delu in osveščanju imajo posebno vlogo sindikat in druge družbenopolitične organizacije. Kot subjektivne sile lahko v organizaciji združenega dela veliko pripomorejo pri oblikovanju takšnih norm in javnega mnenja, kjer pitje in alkohol ne zavzemata vidnejšega in »spoštljivejšega« mesta.

— Pri reševanju alkoholne problematike ne gre brez doslednega discipliniranega obravnavanja vsakega alkoholika zaradi kršitev delovnih dolžnosti.

— Služba za varstvo pri delu poleg socialne službe najbolj pozna problematiko alkoholizma, zlasti ob nevarnostih za nesreče pri delu. Če dosledno izvaja ukrepe za zavarovanje delavcev in premoženja, lahko veliko stori pri preprečevanju in zdravljenju alkoholizma.

— Socialna služba v organizaciji združenega dela bi morala delovati kot strokovna služba, ki dobro pozna alkoholizem in ukrepanje v zvezi z njim. Ta služba mora zlasti imeti pregled nad zdravljenimi alkoholiki v organizaciji in skrbeti za njihovo nadaljnjo rehabilitacijo na delovnem mestu.

Tako pravi priročnik in o tem in še prenekaterih njegovih ugotovitvah bi veljalo razmisliti in ustrezno ukrepati v mesecu boja proti alkoholizmu — vendar ne samo v tem mesecu.

Povzeto po biltenu »INFORMACIJE« RSZSS za obveščanje v združenem delu

ZAHVALI

Ob boleči izgubi svoje drage mame se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za podaritev venca in izrečeno sožalje.

Zdenka Babič

Ob boleči izgubi moje drage mame Marije Zorn se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in prijateljem za pomoč in izrečeno sožalje.

Ivan Zorn

Glasilo izdaja delovna organizacija ELMA — tovarna gospodinjskih aparatov in elektromateriala Ljubljana-Crnuče. Ureja ga uredniški odbor, izhaja enkrat mesečno. Odgovorni urednik Janez Štupica. — Telefon: 343-271 int. 03. Rokopisov ne vračamo — Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72 — Tisk: Tiskarna Ljubljana v Ljubljani